

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gld., za pol leta 6 gld. 50 kr., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gld. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
 Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 222.

V Ljubljani, v petek 26. septembra 1884.

Letnik XII.

Deželni zbor kranjski

prišel je danes ob desetih svojo peto sejo. Prebere in potrdi se zapisnik četrte seje, potem se došle peticije razdelé dotičnim odsekom. G. deželni predsednik baron Winkler odgovori na interpelacijo Luckmanovo, gledé sklepa kranjske hranilnice o vstavi nemške šole in o podaritvi 50.000 gld. za delavska stanovanja, da je vlada pozvedovala, je li šola potrebna ali ne, da bi bila tako ogromna svota opravičena, kakor jo zahteva vstanova nove šole. Do zdaj vlada še ni dobila potrebnih pojasnil, zato pa tudi ni še ničesar vkrenila gledé hranilničnih sklepov. Odgovor objavimo pozneje od besede do besede. Narodni poslanci so z dobro-klici sprejeli ta odgovor, Dežman pa je predlagal, da bi se o njem pričel razgovor, pa je ostal s svojim nasvetom v manjšini. Vladni predlog o pogojzdovanji Krasa se izroči v pretres gospodarskemu odseku, ravno tako poročilo deželnega odbora o Dolenjski železnici. — Postava o vpeljavi taks za ogledovanje živine pri izdavanji živinskih potnih listov se potrdi v tretjem branji. — Prošnja Janeza Vidmarja z Zgornjega Brnika za odpis bolnišničnih stroškov 144 gld. 90 kr. za njegovega sina Mihaela izroči se deželnemu odboru v rešitev s pooblastilom, da prošnjo usliši, ako se prepriča, da je vtemeljena; učitelju Matiju Hiti-ju se za tri leta počenši od 1. januarja 1885 dovoli podpora letnih 60 gld., prošnja Karola Lesarja, živinozdravniškega učenca, za podporo se pa zavrže.

Poročilo deželnega odbora gledé opravičnih doklad na enorazrednih šolah, draginskih doklad učiteljem na Notranjskem in remuneracij za veronauk se vzame na znanje, povikšanje nagrade za veronauk v Šmartnem poleg Litije od 85 gld. na 125 gld. se pa potrdi.

G. Šuklje poroča dalje o šolskih zadevah, ki jih omenja letno poročilo deželnega odbora v § 8. točkah 15 do 26, in ktere deželni zbor vzame na znanje.

Dr. Bleiweis zatem poroča o proračunih dobrodelnih zakladov za l. 1885, ki se potrdijo in sicer:

I. Proračun bolnišničnega zaklada s potrebščino v znesku 59.166 gld. 92 1/2 kr.
 in zaklado v znesku 10.378 " 95 "

tedaj s primanjkljajem 48.787 gld. 97 1/2 kr.,
 kateri se ima pokriti iz deželnega zaklada.

II. Proračun blazničnega zaklada s potrebščino 46.532 gld. 61 kr.
 in zaklado 8.653 " 51 "

tedaj s primanjkljajem 37.879 gld. 10 kr.,
 kateri se ima poravnati iz deželnega zaklada.

III. Proračun najdenišničnega zaklada s potrebščino 6826 gld. 44 kr.
 in zaklado 358 " 20 "

tedaj s primanjkljajem 6468 gld. 24 kr.,
 kateri se ima pokriti iz deželnega zaklada.

IV. Proračun porodišničnega zaklada s potrebščino 5448 gld. 4 kr.
 in zaklado 905 " 60 "

tedaj s primanjkljajem 4542 gld. 45 kr.,
 kateri se ima pokriti iz deželnega zaklada.

S tem so tudi rešene številke 28, 29 in 32 iz § 7. letnega poročila ter prošnja diurnista Fran Zalar-ja, kateremu se mesečna plača za 5 gld. na mesec povikša.

Sprejele so se pa tudi še sledeče resolucije, ki jih je finančni odsek predlagal pri proračunu bolničnega in blazničnega zaklada za leto 1885:

I. Deželnemu odboru se naroča, naj preiskuje in poskuša, kje in kako bi se dalo štediti pri oskrbovalnih stroških, ne da bi to bilo bolnikom na škodo, in poročati o tem deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju.

II. Za hirajoče umobolne, kateri po svoji bolezni niso več sposobni oskrbovanim biti v blaznici, naj veljajo ista načela, kakor pri hirajočih telesno bolnih. Radi tega se dovoljuje deželnemu odboru, da pri tacihi hirajočih umobolnih, pri katerih je dokazano, da njihova občina oskrbovalnih stroškov ali v domači srenji ali pa v hiralnici celoma plačevati ne more, prevzame do polovice stroškov na blaznični zaklad.

III. Deželnemu odboru se naroča, naj skuša znižati oskrbovalnino za hirajoče umobolne v hiralnici sv. Jožefa od 60 kr. na 45 kr.

IV. Sklep deželnega odbora, naj se gojzd Podmolnik, ki spada k posestvu Studenec, za zdaj še ne proda, se odobri.

G. Detela reč pojasnuje obširneje in naznanja, da sta dva kmeta iz Podmolnika ponudila 3300 gld. za omenjeni gojzd, ki meri 30 oralov in ima na pol smrečja in na pol bukova. On je ogledal ta gojzd ter se prepričal, da je veliko več vreden, kakor je bil cenjen, in da bo v desetih letih njegova cena še dvakrat večja, ker je les v najlepši rasti. Gojzdi se pokončujejo, in omenjena kmeta sta tudi hotla les prodati in iz gojzda naresti pašnik. Vničevanje gojzdov je jako škodljivo, toraj naj dežela obdrži ta gojzd. Te misli je bila tudi zbornica, ki je z dobro-klici sprejela opazke g. Detela.

Dr. Papež poroča o vravnavi hudournika Šice, rekši, da gledé te zadeve od deželne vlade še ni došel noben odgovor.

Dr. Bleiweis omenja škodo, ki jo ta hudournik dela in meni, da je vravnava njegova potrebnejša, kakor vravnava Save. Tedaj še enkrat priporoča g. deželnemu predsedniku, da naj se ozira na nesrečno Račensko dolino. Konečno se ta zadeva omenjena v št. 3., § 8. letnega poročila vzame na znanje, ravno tako št. 5. gledé preiskovanja vzrokov, zakaj potok Pešata izstopa pri Trzinu, pa št. 7. in 8. zarad popotnega učitelja in popotnega poduka v kmetijstvu pa sadje- in živinoreji. Pri št. 8. sprejme se še sledeča resolucija: „Visoka c. kr. vlada se naprosi, da bi, kar je potrebnega vkrenila, da se pri Ljubljanski c. kr. učiteljski pripravnici za poduk v kmetijstvu stalno nastavi učitelj, strokovno izučen v kmetijstvu.“

Ob polu ene popoldne se seja sklene, prihodnja seja pa napové za v sredo 1. oktobra.

G. Pfeifer pred sklepom seje še gg. poslance povabi, da bi se vdeležili razstave, ki jo te dni priredijo v Krškem. Te dni bodo zborovali razni odseki.

8.

LISTEK.

Mladega Gašparja življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil I. S. Gombarov.

(Dalje.)

Gašpar je šel v svoje stanovanje, kjer se mu že jako dopadlo, sedaj pa celo ne. Suhi Ljudevit ga namreč takoj predse postavil in porogljivo nagovoril: „No, ti okorna kmečka nedolžnost, mislim, da boš se tudi ti našega reda držal. Pri nas je taka navada, da je najmlajši študent naš famulus in nam mora vse postreči. Čeravno še si ti zdaj neveden in priprost, bomo te pa že mi naučili, da boš pameten in prebisan, kakor se študentu spodobi. Pred vsem se moraš učiti molčati; ko bi nas tožil ali ovajal, zdrobili bi ti vse kosti. Če boš imel denar, je tvoja dolžnost, da ga z nami deliš, če ga ne boš imel, vzeli boš pa pero v svojo desno roko ter očetu naznanil, da potrebuješ knjig, papirja in peres; da so škornji strgani, in kar še ti drugih reči na misel pride. Tako boš imel denarja in z denarjem je dijak vedno vesel. Tako, to si zapomni! in zdaj sezuj moje škornje!“

Gašpar, Gašpar, kam si zašel? Malo da nisi med razbojniko padel, kakor oni, ki je šel iz Jeruzalema v Jeriho!

Krojač je svoji ženi vesel na uho šepetal: „Da mi tega kmeta redno skubiš!“ in starka je prikimala in svojo nalogo dobro izvrševala, da so se Gašparjev oče za ušesi praskali. Gašpar, ki še ni nikoli preobilo jesti imel, je zdaj gladoval, da mu je hudo postajalo in mu je želodec krulil, kakor prase v hlevu. Mislil si je večkrat: „ko bi mi le oče več jesti poslali“, oče pa so doma z glavo majali in tožili: „Nikoli ne bi bil mislil, da študiranje človeka tako sestrada; naj pošljem kolikor hočem, za fanta je vedno premalo.“

Da je krojač največ za-se ohranil in se debelil, se umé samo po sebi. Oj dobitljivi in usmiljeni gospodar, kako je tvoje srce navdano ljubezni do bližnjega!?

K gladi je pa še marsikaj družega prišlo, kar je Gašparja žalostilo. Tako je že od začetka mislil, da ni mogoče trem v eni postelji spati; on tega ni bil navajen in zdelo se mu je nespodobno. In postelje, ktere je krojač imenoval lepe, so bile tako umazane, da se mu je gabilo, in kaj bi tudi ne? ker je gospa (!) mislila, da je zadosti, če se prti in rjuhe o Božiču

in o Veliki noči operejo, kedar fantje na počitnice odidejo.

Potem sta bila dva teh dijakov silno hudobna fanta, posebno pa suhi Ljudevit. To je bilo človeče polno strupa in žolča pa brez vere in vesti. Najrajši ne bi nič o njem govoril, vendar se mi zdi potrebno nekaj omeniti zavoljo starišev, ki mislijo svoje otroke dati v mesto, bodisi v šolo, bodisi v rokodelski poduk.

Povedal sem že, da je Ljudevit bral ogledano knjigo, ki se je imenovala: „Sedem naglavnih grehov“ od Eugena Sue. Misliš li, ljubi bralec, da bila je to dobra knjiga, iz ktere se čitatelj lahko uči, kako se moramo hudega ogibati? Ali če ne tako podučljiva, saj nespodtıkljiva za oddih in kratek čas. Oj ne, žalibog ne! Naj bil bi knjigo tudi hudi duh pisal, hujše in zapeljivše ne bi mogel napisati, kakor jo je spisal E. Sue. Take knjige je bral Ljudevit; pregovor pa pravi: „Kdor strup pije, ta strup pljuva“. Da, res; pljuval ga je tudi Ljudevit.

Prvi večer je hotel Gašpar, kakor je bil doma navajen, klečé in glasno večerno molitev opraviti. A Ljudevit in njegov tovariš Ferdinand, ki ni bil veliko boljši, planeta nad-nj: „Kaj, moliti? Tega mi tu ne trpimo. Molijo naj farji, študent pa mora biti olikan človek, kateremu ni treba ne vere, ne molitve,

Govor gosp. Svetca o kranjski hranilnici.

(V četrti seji deželnega zbora 23. sept.)

(Konec.)

Na dalje bo morebiti kdo rekel: ali društvo ima vzrok pritožiti se zoper vpeljavo deželnega nadzorstva!

Moja gospôda! Ne najmanjšega vzroka nima! kajti društvo je zgolj človekoljubno, popolnoma nesebično, katero se ne sme nobenega krajcarja prisebiti, ampak ima vse to premoženje hranilnice obratiti za namene v pravih izrečene; in ravno to namerava deželno nadzorstvo, toraj zopet ni zadržka: eden drugemu bo šel na roko, da se namen popolnoma in čisto doseže. (Veselosť.)

Moja gospôda! Morebiti bo kdo rekel! hranilnica bo trpela! — tudi to ne, deležniki hranilnični, tega sem prepričan, bodo od veselja zavriskali (klici: res je! res je!) ko bodo slišali, da je njih premoženje prišlo pod deželno varstvo, ko bodo zvedeli, da se jim ni bati nobene zgube pod deželnim nadzorstvom; in moja gospôda! jaz mislim, da bo to hranilnici služilo le v napredek, (klici: res je! res je!) kajti gospôda mi ne bote zamerili, da tukaj omenim neke slabe navade, ki je dalj časa sem zavladovala v hranilničnem društvu.

Več let sem se namreč med ude ne sprejme več noben slovenski narodnjak. Sedaj je samo še pet narodnjakov v tem društvu, (klici: čujte! čujte!) in to so samo ostanki iz boljših starejših časov; vsi so že starčki, ki štejejo čez 70 do 80 let (klici: res je!) in na kraji človeške starosti, in v malo letih ne bomo imeli nobenega narodnjaka več; ali je to pravično?! v deželi, ktera je po svoji ogromni večini slovenska in pri premoženju, ktero se nabralo iz žuljev z goljslovenskega ljudstva! To, gospôda moja, gotovo ni pravično in tudi za hranilnico dobro ni; kajti skušala se je že agitacija, da bi se napravile konkurenčne hranilnice (poslanec Dežman: Naredite jih! velika veselost med poslanci in poslušalci.)

Morebiti gospodje, bi bilo to mogoče in tudi ne hranilnici v korist.

Toda prepričan sem, če se vpeleje tukaj deželna kontrola, potem odpade potreba konkurenčnih hranilnic, gotovo pa odpade to, da bi ta nemška, kako bi rekel? — da bi ta slovenske narodnosti neprijazna stranka, društvo, bilo deželi nevarno; to gotovo odpade.

Tako, moja gospôda, mislim, da sem dokazal važnost tega postavnega načrta, da sem dokazal pravico deželno-zbornega zastopa v to reč vmeš poseči; pa ne samo pravico, ampak tudi dolžnost, da se deželni zastop potegne za ohranitev tega premoženja; dokazal sem nadalje, da nadzorstvo, ki se ima vpeljati, ne more biti spodtikljivo, ne vladi, ne društvu, in da od te strani ne more biti nobenega zadržka.

Sedaj prehajam le še na posamezne paragrafe in bom samo v kratkih besedah označil glavni njih pomen.

V § 1. je izrečeno načelo deželnega nadzorstva in v § 2. se imenuje organ, po katerem deželni za-

stop nadzoruje hranilnico in pravice tega organa, namreč, da sme tudi svojega poslanca pošiljati k glavni skupščini, in sklepe, ki bi bili namenu hranilničnega premoženja nevarni vstaviti.

V § 3. je naredba, in ta je najvažnejša, da izdatki iz rezervnega zaklada se ne morejo storiti brez pritrditve deželnega zastopa; in sicer zneskom do 20.000 gold. mora pritrditi deželni odbor, kar je več, mora pritrditi deželni zbor.

§ 4. pa izraža, da nadzorstvo državne vlade ostane kakor je bilo.

Kakor sem razložil, je to čisto naravno, državna vlada ima tudi državne ozire in njeno nadzorstvo je gotovo važno. Ono se tudi prav za prav samo na sebi razume, ali ravno zavoljo tega, da ne bo nobene dvombe nasvetuje to § 4.

Moja gospôda! Na konci sem, ali bodi mi dovoljeno še nekaj omeniti. Morebiti se bo reklo, in slišal sem tudi ta ugovor: „ako državna vlada nadzoruje, potem ni treba dežele; državna vlada naj stori svojo dolžnost, pa odpade potreba deželnega nadzorstva.“

Moja gospôda! Jaz sem tukaj drugih misli; državno stališče je višje, državni vladi se marsikaj zdi pravilno, kar s stališča deželnih interesov to ni. Naj omenim le naslednje dve reči. Tako je hranilnično društvo — mislim predlanskim — votiralo precej obilni znesek v podporo po povodnji oškodovanih krajev na Koroškem in Tirolskem.

Moja gospôda! to je gotovo bil lep namen in blagosrčno dejanje; ali s stališča pravil, s stališča regulativa je bilo to nezakonito; kajti rezervni fond je namenjen edino le za deželno namene Kranjske, nikakor ne za druge dežele. To je bila ravno taka nepostavnost, kakor na priliko, ko bi se vstavova Kalistrova, ki je namenjena za kranjske dijake, podelila kakemu Korošču ali Tirolcu. (Klici: Gotovo.)

Pa še nekaj, pred več leti zidalo je hranilnično društvo novo realko; ta realka je stala svojega pol milijona in vendar javno mnenje trdi tako, da je tukaj izdanega vsaj polovico denarja. preveč, da bi se bilo za polovico denarja sezidalo ravno tako primerno ali še primernejše poslopje, in za drugi denar bi se bilo lahko kaj družega, ne manj, ali še veliko primernejšega dalo storiti. (Klici: res je!)

Moja gospôda! Da je takrat že bilo deželno nadzorstvo, jaz sem prepričan, da bi se tukaj ne bilo po nepotrebnem toliko denarja zazidalo.

Tako mislim, da je dokazano, da je deželno nadzorstvo v resnici tudi potrebno in meni ne ostaja družega, kakor slavno zbornico prositi, naj moj predlog izroči upravnemu odseku v pretres in na poročevanje. (Dobro-klici na levi.)

Papeževo pismo kardinalu Jacobiniju.

Gospod kardinal! Strašna šiba azijske bolezni, ki se je najprvo pri naših sosedih Francozih oglašila in je sedaj, kakor so se je bali, tudi že nekaj pokrajin severne in južne Italije zadela, razširja se še

jim je lastno blato tako dolgo na čisto nedolžnost metati, dokler se tudi ta ne ognjusi. Naj še pri tej priliki nekaj opomnim. Liberaluhi, ki hočejo vse najbolj vedeti in znati, radi kričijo zoper dijaška semenišča, kateri duhovniki vodijo in nadzorujejo. Jaz vem in vam tudi povem, zakaj so oni zoper semenišča. Ker je v takšnih semeniščih red, pobožnost in strah božji; tukaj se dijaki učijo samega sebe premagovati pravo svobodo spoznavati in si zanjo prizadevati podvreči se pa edini modrosti, Bogu in njegovi sv. volji. Taka odgoja pa snudi liberaluhom, kakor pelin in žolč, ker nasprotuje njihovim namenom. Zato kričijo, naj se duhovnikom šole in semenišča odvzamejo, ker ne vejo iz mladine občestvenih državljanov izrejevati. Cerkev goji le mračnjaštvo, fanatizem, itd. pametna omika pa dela človeka svobodnega, plemenitega in pa društvo človeško koristnega. Mar li res? Oj pač ne! Skušnja nasproti uči, da na tem polju rastejo le sprideni značaji, na ktere se ne more nihče zanašati. Da, ne le to, mar več tú rastejo največi zapeljivci, največa kuga in nesreča za človeštvo. Pomislite le koliko hudega zamore tak spriden, brezveren dijak storiti, če postane uradnik, ali učenik (profesor), znabiti časnikar! Vse pokvari in okuži, tisoče in tisoče ljudi nesrečnih stori: resnično — „strup pljuva!“ (Dalje prih.)

vedno počasi in mori posebno hudo po obljudenem Napolitanskem mesto. Božja previdnost je mesto Rim do danes posebno varovala, ker ga je do sedaj pred to šibo vbrnila. Za to usmiljenje zahvalili smo se božji dobrotljivosti z občutki najglobkejšega priznanja in se ji še vedno zahvaljujemo. Vsak dan povzdigujejo z vso gorečnostjo duha svoj glas in roke k Očetu usmiljenja, da odvrne od nas in našega mesta grozno šibo na priprošnje presvete Device in slavnih naših patronov, ter ga reši.

Zbog prevelikih krivic, ki jezo božjo zbudajo in čez-sé kličejo, kakor tudi zavoljo obličja okuženih krajev pa vendar-le nismo popolnoma brez strahu za naše mesto, ktero nam je posebno pri sreči in tudi ne moremo malomarni ostati. Zarad tega obrachamo se s tem pisanjem do Vas, gospod kardinal, v katerem Vam naznanjamo svoje misli, da boste v slučajih kolere taiste poznali in potrebno ukreniti vedeli.

Znano nam je, da so že tisti, katerim je skrb za javne zadeve izročena, na hvalevreden način in z modro previdnostjo vse oskrbeli, da bi grozna bolezen mesta ne zasačila nepripravljenega. Toda tudi nas polastila se je želja, ljubljanim Rimljanom pomagati in smo sklenili napraviti veliko bolnišnico, ktera se bo edino le na naše stroške vzdrževala, in to v obližji Vatikana, kjer nam bo mogoče osobno bolnike obiskavati in jih tolažiti. Ta bolnišnica namenjena bo najpogrejš za okraja Borgo in Trastavero, ktera sta nam najbližja. Naša želja je, da upravo taiste prevzame naš hišni oskrbnik (major domus), zdravniška skrb pa da se izroči zvedencema v zdravilstvu, našima dvornima zdravnikoma, profesorju Aleksandru Ceccarelliju in doktorju Rudigieru Valentiniju, ktera si lahko v slučajih potrebe še drugih zdravnikov na podlagi obstoječih pravil privzameta. Če tudi so naše sedanje razmere težavne, smo v zaupanji na božjo previdnost in na velikodušnost in dobrotljivost katoliškega sveta, v ta namen določili milijon frankov.

Vaša skrb bo, gospod kardinal, da si vse tako pripravite, da se bo naša volja, ktero nam je zbudila tista krščanska ljubezen, ki je po izgledu božjega mojstra vedno pripravljena celó življenje dati za svoje brate, kolikor mogoče skrbno, koristno in ugodno izvršila. Ako se potem, kar naj večni Bog zabrani, šiba tudi med nami razširi in razljuti, pridržimo si določila v tej zadevi, kakor bode ravno potrebno in mogoče, gledé naše papeške Lateranske palače.

Med tem pa sprejmite v dokaz naše odkritosrčne ljubezni, ktero imamo do Vas, naš apostolski blagoslov.

V Vatikanu, 10. septembra 1884.

Leon XIII., papež.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. sept.

Notranje dežele.

Ali je res nemščina v nevarnosti?
Čujmo, kaj piše o tem „Germania“ gledé razmer po Avstriji. Ona pravi: „Nemška narodnost in jezik nista nikakor v nevarnosti. Mogoče je, da se vsled vedno več slovanskih šol po Štajarskem kak nemški pastirček in na Českem kaka nemška gosja pastarica slovansčine privadi, vrjetno pa ni, ker se Nemece silno težko družega jezika nauči in to bi bila v tem slučaju tudi vsa škoda, ktera je pa po drugi strani stokrat poravnana po tistih Slovanih, ki se po nemških mestih naselijo. Sploh namreč je nemštvo še vedno silneje mimo slovanstva in to zarad tega, ker se Nemci ob mejah živeti le težko slovansčine naučé, Slovanu je pa prava igrača nezaučiti se. Iz tega sledi, da so mesta in trgi tudi po slovanskih okrajih vedno bolj „nemška“ in da se nemščina sicer počasi, toda varno po slovanskem jugu razširja, nasprotnega se nam pa ni bati iz navedenega vzroka (neukretnost Nemčeva pri uku ptujega jezika). Kdo bo toraj Slovanom zameril, ako že po natorji sami mačehino obdarovani gledé zemlje, poskušajo postavnih krivic iznebiti se, ki jih žulijo do krvi. Vsakemu je znano, kdor hoče vedeti, kak izvrsten jez da je mali toda nad vse pogumni jugoslovanski narod (Slovenci) proti Lahu. Nikakor se toraj ne čudite, ako bodele čitali, da se je Slovincem ta ali ona železnica privolila, ali da so dobili to in ono šola; to so reči, ktere smo Nemci že zdavnej imeli in so nas do narodnega bogastva pripeljale. Slovenci so to sprevideli in se tudi za-nje poganjajo. Nemški konservativni katoliki jih pri tem podpirajo, ker jim je pravica nad vse, za ktero se tudi sami bojujejo z nemško-liberalci. Oni hočejo narodni mir

ampak le učiti se. Naobraženost, svoboda in človeško dostojanstvo — vse drugo je mračnjaštvo, neumnost in trinoštvo.“ Gašpar ni vedel in tudi ni razumil, kaj ta dva s temi hudobnimi besedami hočeta. Klečal je in začuden Ljudevita gledal. Tega pa je to še bolj razjezilo ter ga je s pestjo dregnil in zarežal: „Marš v posteljo! Neumni fantalin, in če še enkrat poskusiš svoje neumne bedarije vganjati, natolčem te, da boš ves črn.“

Gašpar na to zleze v posteljo, se prekriža pod odejo in svojo molitev tako tiho opravlja, da ga nihče ni slišal, kakor ljubi Bog. Pa prav pobožno vendar ni mogel moliti, ker je bil preveč prestrašen in ker sta Ljudevit in Ferdinand tako grdo govorila, da je Gašparja rudečica oblivala in se je ves žalosten zjokal. Ubogi Gašpar je bil nevedoma in po nedolžnem začel v pravo jamo razbojnikov; le svojemu angelju varhu se je imel zahvaliti, da se ni v nravni mlakuži pogreznil.

Ljubi stariši! ne zamerite, če Vam še enkrat priporočim: Pazite, komu bote nedolžno mladež zapupali! Poprašujte pri pametnih, zaupljivih možéh, kakošni so ljudje, katerim mislite svoje otroke zaupati in izročiti.

Da, ljubi stariši, verujte mi, da so dvoonožne omikane gujdike (svinje), katerim ni zadoti, da se same v kaluži grehov valjajo, ampak posebno veselje

na podlagi navpopravnosti doseči, kar je popolno pravično. Slovanski katolikom je na prvem mestu vera, potem še le narodnost; ker pa sedaj ondi ni kulturnega boja, ni prav nič čudno, ako se narodnost vedno bolj na prvo mesto vriva, temveč je to čisto naravno. Nemško-liberalci so sovražniki vere in nenemških narodnosti, deloma pa celo državi sami, posebno pa vseh preosnov na narodno-gospodarstvenem polju. S svojim vpitjem, da je nemstvo v nevarnosti, nič drugega ne nameravajo nego kolikor mogoče mnogo muh na en kupček spraviti, ktere bi z enim mahljem vničili. Ta načrt se jim mora pokvariti. — Ako nemški v Berlinu izhajajoči listi tako pišejo, kaj hočejo listi in lističi naših talmi- in pravih Nemcev.

Tisočletna metropola Čehoslovanov, **zlata Praga**, se v najnovejšem času silno hitro razprostira na daljavo in širjavo, da je veselje ob enem pa nam ta položaj priča, da mora ondi narodno gospodarstvo v pravih rokah biti, ktero mesto na vse kraje razširja. Kje so bile nekdanj občine Višegrad in Holešovice-Bubna od zlate Prage, dandanes je pa prva že z mestom združena v eno občino, za združenje druge se pa delajo potrebne priprave. Vse to nastalo je po ravno tistem načinu, kakor svoje dni na Dunaji. Dela je bilo ondi zadosti, zaslužek dober, dobiček še boljši in ta je jel hiše zidati. Zidalo se je vedno dalje in tako so se oddaljene občine nevidoma in počasno sicer pa tem gotoveje približale prestolnici. To združenje predkrajev z zlato Prago nam je pač živ dokaz, da narodni blagostan ondi raste, in že zdaj, ko ni še priklop občine Holešovice-Bubna popolnoma dovršen, nekaj računijo, da bi tudi občino Kraljeve Vinograde s Prago združili. Tako bo prav kmalo zlata Praga štela sedem delov, in sicer: Staro mesto, Novo mesto, Jožefovo, Mala stran, Hradčini, Višegrad, Holešovice-Bubna in Kraljevi Vinogradi.

Vojni minister grof Bylandt bavi se še vedno v Budapešti, kjer se ravno kar pečajo z vprašanjem, kdo in kje ima pravico rešiti vprašanje odškodovanja tistih kmetov, ki gredo ob vojskem času za vojaki potrebne reči vozit, kakor so živež in drugo za vojsko potrebno, enako vožnji leta 1878 in 1879 v Bosni in Hercegovini. Država namreč dela na to, da bo proti določeni odškodnini kmete vojski najbližnje dežele lahko prisilila k taki vožnji. Avstrijska vlada in skupno vojno ministerstvo je teh misli, da naj se kolikost odškodovanja določi le na Dunaji pri vojnem upravnistvu; Ogri pa pravijo, da bi bila to naloga obeh ministrov za deželno brambo. Kjer naj bi se potem odškodnina delila ali avstrijskim ali pa ogerskim kmetom, ondi, pravijo Ogri, naj bi jo pa dotični bramovski minister določil.

Gledé poklica delé se **hrvaški deželni poslanci** v naslednje razrede: minister voljen je 1, sekcijnska načelnika 2, katoliških duhovnov 14, pravoslavni 7, umirovljenih uradnikov 9, umirovljenih častnikov 3, vseučilišnih profesorjev 5, pisatelj in častnikarjev 6, velikoposestnikov in posestnikov 26, odvetnikov 19, župani 4, trgovci 4, obrtnik 1, inženir 1, rokodelci 1, agenta 2 in zasobnik 1. Kako da so ti poslanci po svojem političnem mišljenju razvrstili, omenili smo že v eni prejšnjih števil, toraj danes ni treba še enkrat ponavljati, pač pa ne smemo zamolčati nevolje, ktera človeka obdaja, če prečita poročila o Starčevičancih. Ti ljudje so popolnoma ob pamet in po vsem ameriškem rudečeokozarjem-Indijanom podobni, kteri se po noči pritihotapijo in belcem pokončajo kar dosežejo in škode delajo, kolikor ji ravno zamorejo. V Vojnici pokosili in vničili so svojim političnim nasprotnikom poljske pridelke, kolikor jih je še po polji stalo, v Stradu zadržali so duhovnom vhod v cerkev, ker niso Starčevičance voliti hotli. Sploh se po „Slobodi“, ktera zopet izhaja in paleče članke prinaša, fanatizirani ljudje obnašajo, kakor divjaki in ne kakor — Hrvatje. Vsa odgovornost zadela bo nespametne in zagrizene voditelje te stranke, ki po svoji pretiranosti zaslepljeni narod za saboj tirajo v gotov pogin in v madjarsko hlapčevstvo, ktero si bodo po svojem okrutnem postopanju nakopali, ako ne bodo poti zapustili, ktero so nastopili in če bi na veliko srečo ne bili v — manjšini.

Vnanje države.

Poročali smo že, da so **sv. oče** obljubili milijon frankov za napravo bolnišnice, za slučaj, ko bi se kolera po Rimu jela razširjati, in ako se bolnišnica postavi blizu Vatikana, da bode mogoče sv. očetu bolnike obiskavati. Župan Rimskega mesta izrazil je na to svojo željo, da bi se zaradi tega domoljubnega djanja sv. očetu rad poklonil ter izrazil mu zahvalo celega Rimskega prebivalstva. Sv. oče so to županovo izjavo na znanje vzeli in rekli, da je taista županu na veliko čast. Papežovo dotično pismo, ki ga priobčujemo na drugem mestu, je delom usmiljenja, ktera ravno sedaj po Laškem duhovščina in usmiljenke opravljajo, postavilo krono na glavo. Med duhovščino, ktera bolnike po okuženih krajih obiskuje, nahaja se zlasti kardinal San Felice. Po naključji srečala sta se kardinal in kralj v neki Napolitanski bolnišnici, kjer sta si v očigled smrti roke podala. Nekteri hočejo celo vedeti, da se od strani laške vlade poskušajo koraki do sprave med Vatikanom in Kvirinalom. Da to ni drugega nego gola domišljija, bo pač vsak pritrtil, komur so znane razmere v Rimu od nekdanj in sedaj. Do-

kler bo Rim v kraljevi oblasti in pravi lastnik njegov, načelnik sv. cerkve na zemlji vjetnik v njem, tako dolgo na spravo niti misliti ni. Dveh gospodarjev Rim ne more imeti! Ako je laški vladi res toliko ležeče na spravi, in lahko že danes rečemo, da ji bo v očigled razširjajočega se anarhizma še vedno bolj, naj se umakne iz Rima v Florenco, Benetke, Milano, ali pa na južno v Napolj ter povrne sv. stolu, kar se mu je oropalo in konec bo vsega, kajti sv. cerkev bo zopet v svojih pravicah in sprava bo storjena.

Nemškemu cesarju izročilo je 3123 delavcev zahvalno adreso, ktero je videzno ginjen sprejel. Delavci dali so mu zahvalno adreso, ker so se po osebni želji cesarjevi napravile na Nemškem socijalne postave, ktere delavca kolikor toliko varujejo nepreskrbljenosti na stare dni in v slučajih ponesrečenja ali pa boleznih. Cesar je dotični deputaciji odgovoril: „Ni mi odločeno, da bi dobil vselej zahvalo za naprave, ktere sem na korist naroda vpeljal; toliko več veseli me toraj danes čuti zahvalo iz ust stanu, kteremu sem v sedanjem času vso svojo skrb posvetil in za čegar blagor je postadajalstvo že marsikaj koristnega sklenilo. Veseli me, da ste vsaj vi zadovoljni s potjo, ktero sem vam pokazal in odločil. Vsem se vé, da tudi jaz ne morem vstreti.“

Cesar smo se bali, se je zgodilo, v **Bruselji** je tekla kri, prelivanje provzročili so pri poslednjih volitvah propadli liberalci, ki bi si na ta način radi zopet na konja pomagali, ker drugače ne gre in pa s temi v zvezi — republikanci, anarhisti in druga slična sodrga človeške družbe, kteri sta državni in družbinski red in mir gnjus v očeh, in ima le nad rudečo barvo krvi in rudečem petelinom na strehi svoje dopadajenje. Na 22. t. m. so belgiške uradne novine „Le Moniteur Belge“ novo šolsko postavo objavile in že zvečer tistega dne valila se je množica zapeljanih in preslepljenih ljudi po Bruseljskih trgih in ulicah proti šolski postavi in katoliški stranki kričeč: „Mi ne maramo dalje nositi Rimskega jarma: Prostost, ktero smo si leta 1830 s svojo krvjo priborili, je v nevarnosti! Živila prostost, živila Belgija! Proč s farskim plemenom, živila republika!“ ob enem so pa med narod razdeljevali oklic za napravo republike. Kraljevi redarji in orožniki jeli so z golimi sabljami, bajoneti in puškinimi kopiti po uporni družali klestiti in so jo s časoma tudi srečno razgnali, toda brez vspeha; druhal se je zopet na drugem kraju mesta zbrala in „marzelezo“ (francosko republikansko pesem) peti jela. Zakaj se pa taki neredi vrše, bo znabiti kdo čitateljev prašal? Kakošna pa vendar mora tista nova šolska postava biti, da se celó kri preliwa za njo? Na to nimamo drugega odgovora nego: šolska postava jim je le nedolžno sredstvo, le povod, da z njim kažejo divji srd zaradi zgubljenega gospodarstva.

Belgiška nova šolska postava napravljena je od sedanjega konservativnega ministerstva na sedaj običajnem in modernem načelu: „Da stari sami določijo izgojo svojih otrok“. Na tej podlagi, ki je investno čez vse liberalna v pravem pomenu besede, in ne talmi-liberalna, glasi se n. pr. član IV. nove šolske postave tako-le: „Ljudstveni poduk razteza se na branje, pisanje, računstvo, poznanje mer in utež, začetni poduk francoskega, flamskega ali pa nemškega jezika, kakor to ravno ugaja krajevnim razmeram, nekoliko o znanosti zemlje, o belgiški zgodovini, temeljne črte risanja, petja in telovadbe. Za dekleta določuje ročnost v šivanji, za dečke po kmetih pa temeljne pojme o poljedeljstvu. Občine imajo pravico ta načrt po svoji previdnosti še razširiti. Občine zamorejo poduk iz krščanskega nauka in nravnosti po vsih ali pa le po nekterih svojih šolah na prvem mestu vpeljati. Otroci pa, kterih stariši bi želeli, oprosté se od poduka v krščanskem nauku. Ako je v eni občini le 20 očetov, ki za svoje otroke ne želé poduka v krščanskem nauku in oni to od kralja zahtevajo, se lahko občina prisili, da za teh 20 družin napravi eden ali več posebnih razredov. Član V. ravno tiste postave pravi: „Učitelj naj ima za vse v poduk mu izročene otroke enako skrb. Nobene priložnosti naj ne opušča, da ne bi tistim v srce cepil nravnosti in bi ondi ne vzbujal občutka dolžnosti, domoljubja in spoštovanja do narodnih običajev in udanosti do ustavne prostosti. Med podukom naj učitelj nikdar ne omenja kakega veroizpovedanja te ali one družine, iz ktere so mu otroci v poduk izročeni.“

Taka je toraj najnovejša šolska postava, o kteri se pač sme reči, da je liberalna, da bolj ne more biti, ako noče javne nravnosti s pestmi v obraz biti. Brali ste, sedaj pa sami sodite politiko liberalcev in framasonov. Jasno je kot beli dan, da jim ni za drugega, nego le za gospodarstvo in za to je toliko hrupa in Bogu bodi potoženo, da je iz slepe strasti in hudobnih nakanov tudi kri teči morala!

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 10. sept. (*Razne stvari.*) V zadnjem dopisu sem obljubil, da hočem spregovoriti o poglavitnem viru vse surovosti, kar jo je med našim ljudstvom, o — pijančevanji. Od mnogo strani se je že obravnavala ta skeleča rana na telesu na-

šega ljudstva, kteremu preti gotov pogin, ako se pogubno gorjé v pravem času ne omeji. O pijančevanji se je že mnogo pisalo, še več pa govorilo in pri enkéti v Ljubljani je bil naš g. župan oni govornik, ki je pretresaval vprašanje, o pijančevanji in je stavil zoper to zlo samostalen predlog.

Pa če morejo kje na Kranjskem tožiti o pijančevanji, moramo mi v Kamniku. Naše mestice ni veliko, ima le nekoliko čez 2000 ljudi, zraven pa okoli 35 gostilnic in pa še precej žganjarij, ki menda nimajo premalo rudečenosatih gostov. Ta podatek kaže, kako je tukaj razširjeno pijančevanje in kako izdatne pomoči je treba, da se reši, kar se dá še rešiti.

Ali kako rešiti, ker ne vé nihče za vspešen pomoček in je tudi jako dvomljivo, da bi vlada hotla sprejeti g. Samčev predlog, ker se mu je že na enkéti precej ugovarjalo. Poleg tega je pa še bolj dvomljivo, da bi nasvetovano sredstvo kaj pomagalo. Moje mnenje je pa to-le: Dokler nimamo posebne postave zoper pijančevanje, spolnujemo toliko vesteje že obstoječe, ki merijo proti temu zlu. Kaj nam pomaga v lepo donečih in visoko letečih besedah stavljati nove predloge zoper pijančevanje, če se pa že obstoječa postava dosledno prezira! Kaj naj pričakujemo od novih nasvetov, ako je povsod prevažna policijska ura prišla skoro ob vso veljavo? V nekterih krajih je v tem oziru vedno slabše in zadnji čas smo že tako daleč, da je bolje prašati, v kterih gostilnicah se čez uro ne toči, kakor pa, v kterih se toči; tako zvemo hitreje resnico. Ker imajo gg. župani ponočno stražo ali patrolo na razpolaganje in imajo pravico in dolžnost gostilničarje kaznovati, ako točijo čez uro; ker so nam dalje na drugi strani znane gostilne, ki točijo dosledno pozno čez policijsko uro, ako imajo le kaj piveev, prašamo: ali je gg. županom neznan oni za zmernost in ponočni mir velevažni ministerski odlok z dne 3. aprila 1855, državnega zakonika št. 62, ki določuje, da morajo biti redoma gostilne zaprte po letu ob 11, po zimi pa ob 10 zvečer, in da se smé samo zaradi posebnih krajevnih razmer ali sicer važnih ozirav policijska ura preložiti, pa na deželi le do ene? Po istem odloku se mora preložitev policijske ure vselej naznaniti dotični c. kr. žandarmerijski postaji ter ob enem dež. predsednistvu.

Znane so mi pa gostilne, v kterih se toči do treh ali štirih zjutraj; in ljudstvo govori, da se sme čez uro točiti, kolikor časa kdo hoče, samo, da ni v gostilnici nemirno in so pivci olikani. Ali je g. župan dal kterikrat to dovoljenje, nam ni znano; znano mi je pa, da se zares tako godi. Kar zadeva izjemno pri olikanih pivcih, smo mi tega mnenja, da veljá postava za vse enako, za kmeta in gospoda, za bolj ali manj olikanega; le toliko je razločka med obema, da mora v resnici olikani človek manj olikanemu lep vzgled dajati povsod, tudi v spolnovanji postav.

Ker nas skušnja uči, da nimamo od županij v tem oziru dosti pričakovati, obrnemo se do c. kr. okrajnih glavarstev, o kterih smo prepričani, da jim je na spolnovanji postav ležeče, s prošnjo, naj ona poskrbijo, da dobé postave zopet ono veljavo, ktero so nekdanj imele. Mi nismo gostilničarjem nevošljivi za dobiček, ktere ga jim morda dajó ponočni pivci, nam gré le za stvar, za duševni in telesni blagor ljudstva.

Ako se bo strogo pazilo na policijsko uro, bo pa tudi vsaj deloma omenjeno zapravlivo igranje za denar, pri kterem v nekoliko minutah zgubiš ali dobiš po samem slučajju 10, 20, 30 ali še celó 40 gld. To igranje za denar, ki se pri nas posebno zadnji čas zeló širi, je pripravilo že marsiktere ga nepremišljenega igralca skoro ob vse imetje. Igrá se pa po noči v gostilnah, v nedeljah in praznikih pa na prostem na „rodu“. Igre pri kterih je zguba ali dobiček odvisen od samega slučajja, zdaj nihče ne preganja, kar se je nekdanj zgodilo menda po županskih organih. Zdaj je drugače; ne vemo, ali manjka županstvom dobre volje ali pa moči; najbrže zadnje, ker se je naš g. župan pri neki priliki bojé izrazil, da igralci lahko sredi trga igrajo, ne da bi jim moglo županstvo do živega.

Da ima igra (celó prepovedana igra) za denar tako prostost, zeló dvomimo; če jo pa ima, je pa v resnici žalostno. Res čudno bi bilo, ko bi bila taka pogubna stvar prosta, ko je vse drugo pod paragrafom.

Vodstvo tukajšnih toplic je priredilo 17. avgusta veseliso s petjem in godbo. Na sporedu so

bile tudi slovenske pesmi, čisti dohodek je bil namenjen tukajšnji ljudski šoli in veselica je bila prirejena v spomin obletnice, da je presvitli cesar obiskal Kamnik. Toraj dosti priporočil, da je šel na toplice, kdor je mogel in je prijatelj vesele družbe. A vendar ni bila veselica brez temne strani. Nekterim gospodom liberalne stranke se je umestno zdelo, agitirati proti veselici na toplicah; to je tem žalostnejše, ker je imela veselica tri imenovane lastnosti. Da kdo ni navzoč, nima nihče nič zoper to, ima že svoj vzrok; a agitacije proti patrijotični in dobrodelni veselici pa ne more nihče zagovarjati. Zato je pa agitacija vzbudila v vseh krogih brez razločka političnega mišljenja veliko nejevoljo. Hvala Bogu, da so imele besede onih netaktnih gospodov prav malo sadu in so dobili le malo oseb na limanice — k sreči.

31. avgusta so se sošli v Kamniku obrtniki političnega okraja Kamniškega, da bi se združili v posamezne obrtniške zadruga, kakor jih zahteva nova obrtna postava. Za predsednika je bil z vslikom voljen tukajšnji trgovec g. Ivan Murnik. Sostavile so se sledeče štiri: Zadruga oštirjev, velikih in malih trgovcev, rokodelcev, ki imajo opravilo pri stavbah in pa zadruga drugih rokodelcev.

Bog daj, da bi imela nova obrtna postava, za katero se je konservativna stranka toliko borila proti liberalcem, mnogo sadu in da bi pomagala na noge sedaj gmotno vničnim, poštenim rokodelcem!

Domače novice.

(Novi deželni živinozdravnik) gosp. Wagner prisegel je včeraj za svoje bodoče službovanje.

(Pred porotniki) stala sta včeraj dva hudočelca ubijalca — s kterima so se sedanje porotne obravnave zaključile. Prvi na vrsti je bil France Stenovec iz Cerkljanske župnije, ki je ubil Franceta Ropreta in ga je porotna sodnija zaradi tega obsodila na štiri leta hude ječe. Drugi je bil Jaka Selan iz Zgornjega Kašlja, ki je iz ljubosumnosti ravno tisto hudodelstvo doprinesel nad svojim tovarišem Francetom Dimnikom. Tega je obsodila porotna sodnija na osem let hude ječe.

(Prometni urad c. kr. državnih železnic v Be-ljaku) neče nikakor vedeti, ne za Bog vedi kaj, da predpisuje železnični statut, da morajo vsi uradi c. kr. državnih železnic v deželah z mešanim prebivalstvom občeovati s strankami v materinem njihovem jeziku. Tako se je te dni Ljubljanskemu domoljubu, ki je vložil pritožbo v slovenskem jeziku, poslal odlok v nemškem. Ker se ne da nikakor misliti, da bi bil dobil tajen nalog, naj nasproti slovenskemu občinstvu ne izpolnjuje dotičnih jezikovnih predpisov železničnega statuta, in ker se načelno ne sme dopustiti, da bi se k drugim državnim uradom, ki očitno nasprotujo. izvedbi jezikovne ravnopravnosti in tako žalijo pravni čut slovanskih narodov, pridružil se najnovejši ta urad; — pritožil se je omenjeni gospod pri glavnem ravnateljstvu c. kr. državnih železnic na Dunaji zaradi takega neopravičenega in brezozirnega ravnanja. — Slovensko občinstvo pa še jedenkrat prosimo, naj nam vsak slučaj, kedar se kak državno-železniški urad na slovenski zemlji pregreši proti jezikovni ravnopravnosti, objavi, kajti vsakdanje izkušnje nas učé, da moramo sedaj bolje, nego kedaj čuvati narodnostne naše pravice. („Slovan.“)

(Konjske dirke) imajo letos zopet, kakor že več let na Štajarkem, kjer se konjerejci skušajo z jako dobro vežbanimi konji v vožnji.

(Kmetje osleparjeni) v Mariboru se britko pritožujejo, da se jim je za jabolka več obetal, kakor pa se jim potem izplača. Tako imajo nekteri trgovci v Mariboru navado, da ondašnjim kmetom po 11 do 12 gold. za štertinko jabolok obljubujejo, ko pa jim jih taisti pripeljejo, jim pa trgovci z raznimi izgovori, da so jabolka hudo otolčena itd. šestokrat odtegnejo po celem goldirarji in še več. Tako postopanje je grdo in za narod pohujšljivo, ker mu spodkopuje vero v samega sebe.

(Letošnje žrebete) po Štajarskem imajo silno visoko ceno. Na premiranjski razstavi v Žavcu na 13. t. m. dobivali so kmetje za žrebete po 5 mesecev in več starih po 230 do 450 gold.; za 2letno žrebe se je pa ponujalo 600 gold. Pokupilo se je tisti dan 23 žrebet.

(Jugoštajarci) jeli so vso svojo pozornost obratiti na sadjerejo. Iz tega namena ustanovilo se je

poleg že obstoječega „Rudolfovega sadjarskega društva“ v Mariboru novo sadjarsko društvo. V Sevnici bodo pa razstavo sadja napravili 5., 6. in 7. oktobra.

Vabilo

društva za „napravo zvonov pri cerkvi presv. Srca Jezusovega“ v Ljubljani

k mnogobrojnem vdeleževanju

prvega občnega zbora,

ki bode 28. septembra 1884 o 5^{1/2} uri popoldne v farovžu prečast. oo. Lazaristov.

Načrt obravnave:

1. Pozdrav začasnega predsednika navzočih zborovalcev.
2. Poročilo osnovalnega odbora, kaj namreč je do zdaj v tej reči delal.
3. Volitev stalnega odbora, t. j. predsednika, podpredsednika in štirih odbornikov za eno leto.
4. Nasvet o napravi novih zvonov.
5. Nasveti posameznih udov — mogoče tudi o spremenu kakega oddelka pravil.

Vsi udje društva so prav vljudno vabljeni, da se tega zbora prav mnogobrojno vdeležé.

Razne reči.

— „Austria erit in orbe ultima“, „Avstrija bode najzadnja na svetu“, pravi stoleten pregovor. Bog daj, da bi pod Habsburškim žezlom v resnici preživela vse druge države! Bog pa odvrni, da bi ta izrek ne obveljal tudi z ozirom zboljšanja duhovenske plače. V drugih deželah so že zdavno vredili kongruo, le pri nas ne moremo naprej. Zdaj nas hoče prihiteti še pravoslavna Rusija. Sveta sinoda je namreč z dovoljenjem carjevim začela vpravnavati gmotne razmere nižje duhovščine. Kakor znano, se je do zdaj ruskemu duhovniku slabše godilo, kakor pri nas najslabšemu buriču. S svojimi otroci, kterih navadno ni bilo premalo, je bil ruski duhovnik popolnoma odvisen od dobrote in milosti vernikov. Namen svete sinode je, položaj pravoslavne duhovščine tako zboljšati, da bo neodvisna od ljudstva in da bo dobivala svoje dohodke iz deželne blagajnice.

— Ločitev zakonov na Francoskem. Komaj je bila sklenjena postava, da se sme po državnih postavah zakon ločiti, oglasilo se je takoj čez 3000 nezadovoljnih zakonskih polovic. Brezverstvo in nemoralnost francoskih žen se je pokazala pri tej priliki v vsej svoji nagoti. Tri četrtine oseb, ki zahtevajo ločitev so gospe iz „boljših krogov“. Na čelu jim je operna pevkinja Patti, ki si je nabrala s petjem že nekoliko milijonov in je prvega moža že pred 14. leti zapustila. Med tem je oplahala že dva druga moža. Za njo pride kneginja Beauvremont, ki je hči nekega judovkega menjalca. V prusko-francoski vojski je igrala nalogo ogleduha. Vzrok ločitve je v največjih slučajih strast do denarja in bogastva.

— Število prebivalcev v Atenah, glavnem mestu Grškega, znaša letos 84.903, med tem, ko se jih je l. 1856 naštel samo 54.834. Znamenito je to, da je moških 47.243, žensk pa samo 37.660, toraj do malega za 10.000 manj.

— Ocena konduktarjev in potnikov nekega šaljiveca se glasi tako-le: „V četrtem razredu, kjer ga še imajo, so konduktarji surovi in potniki surovi; v tretjem so potniki vljudni in konduktarji surovi; v drugem so konduktarji vljudni in potniki vljudni; v prvem voznem razredu so konduktarji vljudni in potniki surovi!“ Priznati mu moramo, da je, če tudi ne vselej, pravo zadel.

Telegrami.

Dunaj, 25. sept. Bivši pomorski zapovednik, admiral baron Pöck, umrl je danes v Gradcu.

Budapešt, 26. sept. Avstrijska cesarjeviča prišla sta v grad Peleš, Rumunski kralj in kraljica pozdravila sta jih v Predealu. Na čast napravili so jima obed, na katerem so bili rumunski dostojanstveniki, ministri in diplomatični zastopniki. Grad je bil zvečer razsvitljen z umetelnim ognjem.

Rim, 25. sept. V Genovi umrlo jih je včeraj devet, danes pa že šestdeset za kolero.

Bruselj, 25. sept. Pahišne preiskave se nadaljujejo. Redarstvo našlo je orožja, streliva in anarhističnih tiskovin. Govori se nekaj v nekem komplotu proti varnosti države. Mnogo oseb je že za zapahom.

Kalkuta, 25. sept. V Mandaloysem za poru napravili so kaznjenci upor popolnoma podoben ustaji. Več sto hudodelcev je pomorjenih.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEK“

edini slovenski konservativni dnevnik,

nastopi s 1. oktobrom tretjo četrt XII. leta svojega izhajanja. Ker je mnogim č. g. naročnikom sedaj naročnina pri kraji, prosimo jih uljudno, naj jo izvolijo o pravem času ponoviti, da se jim bo zamogel list tudi znanprej redno pošiljati. Ob enem naj pa, kakor do sedaj, tako tudi na dalje blagovoljno po ustrajnem razširjanji list podpirajo.

„Slovenec“ velja za Ljubljano ne da bi se na dom pošiljal:

Za celo leto 13 gl. — kr.

„ pol leta 6 „ 50 „

„ četrt leta 3 „ 30 „

„ jeden mesec 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računui 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl. — kr.

„ pol leta 8 „ — „

„ četrt leta 4 „ — „

„ jeden mesec 1 „ 40 „

Opravništvo „Slovenca“.

Tuji.

24. sept.

Pri **Malici**: Grill Leopold, c. k. finančni nadsovetnik, z Dunaja. — Dr. R. Haverland, c. k. finančni komisar, z Dunaja. — Konstanca Crobath, odvetnikova soproga, z Dunaja. — Franc Schneider, trgovec, z Dunaja. — Bern. Grünhut, trgovec, iz Grada. — Ferd. Küster, posestnik, iz Maribora. — Oton Nachod, trgovec, iz Brna. — Janez Sperk, c. k. ravnatelj, iz Sarajeva. — Franc Hlavaček, c. k. poštni koncipist, iz Trsta. — Josip Steinmetz, c. k. okr. zdravnik, iz Kranja.

Pri **Stonu**: Fr. Richter, trgovec, iz Draždan. — V. Elsert, fabrikant, z Dunaja. — Hans Wasshuber, c. kr. vojaški sodnik, iz Grada. — Ad. Milosovich, agent, iz Trsta. — A. Wrann, grajšček, s soprogo, iz Vrbe. — Janez Kočič, c. kr. notar. — Antonija Klanšek in Jovana Vidic, hišinj, iz Ljubljane.

Umrli so:

24. sept. Marija Jerman, grajščakinja, 59 let, Gradišče št. 7, oslabljenje moči.

V bolnišnici:

22. sept. Karolina Leskovic, natakarica, 25 let, Peritonitis.

Eksekutivne dražbe.

29. sept. 1. e. dzb. zapušč. † Franc Stareta iz Spodnjega Bernika, 8682 gl. Kranj. — 1. e. dzb. posestnik Franc Miklič iz Lazov. Kamnik. — 1. e. dzb. pos. Andrej Žiberl iz Zirovš, 3085 gl. Brdo.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

26. septembra.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl. 75 kr.
Sreberna „ „ „	81 „ 65 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103 „ 15 „
Papirna renta, davka prosta	95 „ 65 „
Akcije avstr.-ogerske banke	852 „ — „
Kreditne akcije	288 „ 20 „
London	121 „ 60 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 78 „
Francoski napoleond.	9 „ 66 ^{1/2} „
Nemške marke	59 „ 70 „

DUHOVNO

PASTIRSTVO.

Slovenskim bogosloveem in mašnikom

spisal

Anton Zupančič,

profesor pastirstva.

Cena 1 gl. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Dobiva se v

Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Izišli prvi del obsega osebo in lastnosti duh. pastirja; potem homiletiko in katehetiko.

Tržaški škofijski list knjigo priporoča s sledečimi besedami: Opus multa eruditione et practica methodo compilatum . . . sacerdotibus optime commendamus.